

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA
PSČ 116 40 PRAHA 1, Nám. CURIEOVÝCH 7

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK Oponenta

Téma práce : Trestní odpovědnost právnických osob

Autor : Milan Šperl

Předkládaná rigorózní se zabývá velmi aktuálním tématem a to trestní odpovědností právnických osob z hlediska obchodních společností.

Z hlediska obsahového a metodologického mohu konstatovat, že pojednání o daném tématu důsledně vychází z jeho věcného zaměření, jež si autor vymezil strukturou práce.

Pokud jde o vlastní metody zpracování látky, autor se opíral o právně dogmatickou analýzu odpovídajících právní úpravy.

Systematika rigorózní práce, jak ji nabízí zmíněný obsah, je vcelku vhodně strukturovaná do sedmi kapitol. Po úvodní části autor uvádí vývoj trestní odpovědnosti právnických osob v kontinentálním právním systému. V kapitole třetí pak autor uvádí modely trestní odpovědnosti (přímá a nepřímá a administrativně právní odpovědnosti. V kapitole čtvrté se autor zabývá procesem přijetí zákona o trestní odpovědnosti právnických osob v České republice a v kapitole páté pak autor platný zákon o trestní odpovědnosti právnických osob. Kapitola šestá je věnována aplikační praxi zákona orgány činnými v trestním řízení. Závěrem pak autor uvádí nedostatky zákona a uvádí návrhy de lege ferenda.

Autor se podrobně rozebírá rozsah kriminalizace právnických osob. Zákonodárcem zvolenou variantu pozitivního taxativního výčtu jednotlivých trestných činů, kterých se právnická osoba může dopustit (§ 7 TOPO) autor podrobuje fundované kritice. Poukazuje např. na úpravu rakouskou či francouzskou, avšak nedochází k jednoznačnému závěru.

Při přípravě návrhu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim byly zvažovány dvě varianty vymezení okruhu trestných činů, za jejichž spáchání bude právnická osoba trestně odpovědná:

- 1) právnické osoby budou odpovědné za tytéž trestné činy jako osoby fyzické, pokud jejich spáchání právnickou osobou není z povahy věci vyloučeno;*
- 2) právnické osoby budou odpovědné pouze za vyjmenované trestné činy, přičemž tento výčet se omezí pouze na ty přečiny a zločiny, k jejichž stíhání se Česká republika zavázala v mezinárodních smlouvách, event., u kterých povinnost postihnout právnickou osobu za jejich spáchání vyplývá z požadavků práva Evropské unie.*

V průběhu legislativního procesu byla zvolena druhá, užší varianta, a tak v současné době může právnická osoba podle zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim spáchat pouze trestné činy obsažené ve výčtu § 7 uvedeného zákona. Tento katalog trestných činů je přitom omezen pouze na ty, u nichž zavedení deliktů odpovědnosti vyžadují mezinárodní závazky České republiky nebo vyplývají z právních předpisů Evropské unie; tento výčet byl rozšířen pouze o daňové trestné činy a o trestný čin sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 trestního zákoníku, trestný čin pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 trestního zákoníku a o trestný čin pletichy při veřejné dražbě podle § 258 trestního zákoníku. Tento katalog trestných činů, za něž mohou být právnické osoby trestně odpovědné, je konečný, nelze jej výkladem rozšiřovat, a to s ohledem na čl. 39 Listiny základních práv a svobod.

Při ústní obhajobě by se proto autor měl zaměřit na tuto otázku, zejména s ohledem na připravovanou novelu TOPO. Autor by se dále měl vyjádřit k novele zákona o trestní odpovědnosti právnických osob (tisk 304), jehož cílem je přehodnotit okruh trestných činů, za které může být právnická osoba trestně postižitelná. Návrh proto přichází se změnou v dosavadním přístupu k úpravě této otázky, kdy právnické osoby nemají být trestně odpovědné za vyjmenované trestné činy, ale mají být zásadně odpovědné za veškeré trestné činy s výjimkou těch, u kterých to bude zákonem výslovně vyloučeno (tj. místo pozitivního výčtu trestných činů, za které může být právnická osoba trestně stíhána, bude zákon obsahovat negativní výčet trestných činů, jejichž spáchání nebude možné právnické osobě přičítat). Výhodou této varianty je především jednoduchost a přehlednost právní úpravy. Právnická osoba by na základě tohoto řešení zásadně odpovídala za veškeré trestné činy vymezené v trestním zákoníku, pokud to nebude vyloučeno z povahy konkrétního trestného činu. Při změně trestního zákoníku by tak nemuselo docházet i k novelizaci zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Při zvolení této

varianty by ovšem právní úprava mohla v praxi přesto budít pochybnosti, kterých trestných činů se právnická osoba může či nemůže dopustit (mohlo by být zejména ze strany obhajoby zpochybňováno, zda povaha trestného činu vylučuje jeho spáchání právnickou osobou). Na základě toho by pak mohlo docházet k různým výkladům a aplikaci dotčené úpravy, což by mohlo být v rozporu s požadavkem právní jistoty a předvídatelnosti práva.

Zajímavé jsou rovněž i autorovy úvahy *de lege ferenda*. Autor považuje za základní nedostatky zákona zejména

1. *Zákonodárcem nesprávně použitou terminologii zákona;*
2. *Nesprávně zvolený rozsah kriminalizace trestní odpovědnosti právnických osob;*
3. *Nedostatečně upravenou přičitatelnost trestného činu právnické osobě;*
4. *Úpravu přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na právního nástupce;*
5. *Nesrovnalosti ohledně některých trestů ukládaných právnické osobě.*

Lze ocenit, že autor citované nedostatky pouze nekritizuje, ale snaží se i s odkazem na domácí a zahraniční literatury nalézat řešení vlastní. Dále by se autor měl vyjádřit k původnímu vládnímu návrhu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob z roku 2004 a srovnat jej s přijatou zákonnou úpravou.

Při ústní obhajobě by se autor měl vyjádřit k následujícím otázkám :

- *Trestní odpovědnost obchodní společnosti s kolektivním statutárním orgánem*
- *Společná obhajoba obviněné právnické osoby (s.r.o.) a obviněného jednatele s.r.o. jedním obhájcem, je-li vedeno společné řízení*

Závěr :

Lze konstatovat, že předložená práce je velmi zdařilým zpracováním zvoleného tématu. Výklad je vhodně rozčleněn, autor poctivě pracuje s poznámkovým aparátem i judikaturou. Autor ve své práci využil přiměřené množství dostupných literárních pramenů a osvědčil svoji schopnost jejich využití pro vlastní autorský text.

Po obsahové i formální stránce autor splnil všechny nároky kladené na tento typ prací a předložená práce je způsobilá k obhajobě.

V Praze dne 2.3.2015

Doc. JUDr. Jiří Herczeg, Ph.D.

oponent